

FIȘA DISCIPLINEI

Arta vitraliului și a mozaicului (CO+SO)

Anul universitar 2026-2027

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	de Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Arte Vizuale
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Artă sacră
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Arta vitraliului și a mozaicului (CO+SO)				Codul disciplinei	OLR3063
2.2. Titularul activităților de curs	Conf.univ.dr. Claudia Cosmina Trif					
2.3. Titularul activităților de seminar	Asist.asoc.dr. Gabriel Ștefan Solomon Asist.asoc. Razvan Costea					
2.4. Anul de studiu	3	2.5. Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	VP	2.7. Regimul disciplinei DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	14	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
3.5.1. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					5
3.5.2. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					16
3.5.3. Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					31
3.5.4. Tutoriat (consiliere profesională)					2
3.5.5. Examinări					2
3.5.6. Alte activități					2
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				58	
3.8. Total ore pe semestru				100	
3.9. Numărul de credite				4	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	

6. Competențele specifice acumulate¹

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

Competențe profesionale/esențiale	- Proiectarea și realizarea cadrului general specific de documentare, informare, cercetare teologică și artistică plastică: culegerea, prelucrarea și analiza datelor care se vor regăsi în aplicarea practică, proces al realizării operei de artă plastică eclesială și conservării - restaurării acesteia - Identificarea, analiza, explicarea, implementarea și reprezentarea iconografică a subiectelor teologice și a elementelor de limbaj plastic (grafic și cromatic) folosite în elaborarea artefactelor și a imaginii vizuale - Soluționarea problemelor de ambientare a spațiilor plastice (abordarea compozițională, identificarea modalității de redare a subiectelor picturale în spațiile eclesiale sau civile); identificarea, analiza și descrierea factorilor ce acționează în timp asupra stării de conservare a obiectelor de artă din patrimoniul eclesial - Propunerea și soluționarea tuturor problemelor tehnice și tehnologice de transpunere a subiectului teoretic în spațiu plastic (asimilarea tehnicilor artistice tradiționale) - Investigarea asistată de laboratoare specializate a stării de conservare și diagnoza problemelor ce conduc la degradarea obiectelor de artă; stabilirea unor tratamente adecvate, soluționarea tuturor problemelor tehnice, metodologice și tehnologice de conservare - restaurare (implementarea și asimilarea tehnicilor specifice) în vederea salvării, conservării și restaurării acestora - Consiliere profesională și de integrare socială
Competențe transversale	- Aplicarea adecvată a principiilor, normelor și valorilor eticii profesionale definitorii pentru munca în sfera producerii operei de artă - Aplicarea eficientă a tehnicilor de relaționare în grup, asumarea rolurilor specifice în desfășurarea activităților artistice, în echipă - Identificarea și aplicarea eficientă a metodelor și tehnicilor adecvate de învățare continuă în domeniul artistic și al protejării patrimoniului, conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Dezvoltarea capacităților tehnice și artistice necesare realizării vitraliilor și mozaicurilor prin studierea evoluției istorice, simbolisticii și tehnicilor specifice, cu aplicarea cunoștințelor dobândite în realizarea proiectelor practice inspirate din tradițiile bizantine, romanice și gotice.
7.2 Obiectivele specifice	- Însușirea cunoștințelor fundamentale despre tehnicile, materialele și metodologiile utilizate în arta vitraliului și a mozaicului, cu aplicare în lucrări proprii. - Analizarea evoluției istorice a mozaicului și vitraliului din Antichitate până în perioada gotică, pentru identificarea temelor, simbolurilor și elementelor decorative specifice. - Aplicarea tehnicilor tradiționale de vitraliu și mozaic în realizarea de proiecte artistice inspirate din programele iconografice eclesiale. - Crearea unor lucrări de artă coerente și estetice prin transpunerea conceptelor teoretice în proiecte practice de vitraliu și mozaic.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Mozaicul în secolele V-VI; Teme istorice, simbolice și religioase	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	1 ore fizice
2. Programul iconografic din cuprinsul spațiului eclesial; mozaicurile din Palermo, Veneția-Torcello, Consantinopol	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	1 ore fizice
3. Portretul de grup; Ravenna, Constantinopol,	Expunerea, vizualizarea și	1 ore fizice

Roma	exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	
4. Vitraliul în spațiul interior al catedralelor romanice; elemente ornamentale și teme aghiografice	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	1 ore fizice
5. Vitraliul în spațiul interior al catedralelor gotice; teme inspirate din ciclul patimilor	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	1 ore fizice
6. Pictura în vitraliu; tehnici de pictură pe sticlă specifice.	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	1 ore fizice
7. Realizarea unui proiect inspirat din temele studiate - mozaic	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	4 ore fizice
8. Realizarea unui proiect inspirat din temele studiate - vitraliu	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	4 ore fizice
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Transpunerea unei teme la alegere în tehnica vitraliului	Lucrare practică	14 ore
2. Transpunerea unei teme la alegere în tehnica mozaicului	Lucrare practică	14 ore

Bibliografie generală: curs și seminar

1. Baroni, Sandro, *Tecniche del mosaico* : curs practic, ed. Antea, Milano 1998
2. Julian Bell, *Oglinda lumii o nouă istorie a artei*, Ed. Vellant, București, 2007;
3. Muntean Ghe. Marcel, *Tipologia artei bizantine*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2012;
4. Ovidiu Drâmba, *Istoria culturii și civilizației*, vol. II, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1987;
5. Ovidiu Drâmba, *Istoria culturii și civilizației*, vol. III, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1990;
6. Viktor Lazarev, *Istoria picturii bizantine*, vol. I, II, III, Ed. Meridiane, București, 1980;
7. Isenberg A, Isenberg S., *How to work in stained glass*, Chilton Book Company, Pennsylvania, 1983
8. Vitraux de France; *du Moyen Age a la Renaissance*, Editions Saep Colmar, Ingersheim, 1970.
9. Ioan Chirilă, Stelian Pașca-Tușa, Ioan Popa Bota, Claudia-Cosmina Trif, *Light-Icon/stained glass – illumination*, Journal for the Study of Religions and Ideologies 50 (2018).
10. Podlessnaia, N, Starțev, A., *Vitraliul - particularitățile tehnice și artistice*, Studiul artelor și culturologie: istorie, teorie, practică. nr. 2(29), 2016.
11. Bjornholt Benette, *Glossary of Mosaic Glass Terms*, University of Sussex, 2009
12. Sander, Loma, *Encyclopedia of mosaic art*, English Press, 2012.
13. Sweetman J. Rebecca, *The Mosaics of Roman Crete*, Cambridge University Press., 2013

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Studiile de caz și lucrările practice se efectuează conform principiilor elaborării de lucrări de artă și rigorilor iconografiei ortodoxe.

10. Evaluare

Pentru a putea participa la evaluarea finală, studentul trebuie să îndeplinească cerințele de prezență la activitățile didactice, conform proporției stabilite de Consiliul Facultății.

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
----------------	---------------------------	-------------------------	------------------------------

10.4 Curs	Evaluarea va reflecta calitatea artistică, originalitatea, corectitudinea tehnică și respectarea canoanelor în lucrările expuse.	Evaluare în cadrul unei expoziții semestriale sau al unui eveniment organizat special.	50%
	Evaluarea va verifica aplicarea corectă a cunoștințelor tehnice și a principiilor de compoziție, desen, formă și culoare în cadrul proiectului propus	Prezentarea orală a lucrărilor realizate, cu argumentarea soluțiilor tehnice, compoziționale și cromatice alese.	20%
10.5 Seminar/laborator	Evaluarea va lua în considerare implicarea constantă, progresul tehnic și artistic, precum și respectarea cerințelor metodologice.	Evaluare cumulativă pe parcursul semestrului, incluzând prezența, participarea activă, temele realizate și progresul artistic.	30%
10.6 Standard minim de performanță			
Pentru promovarea examenului, studentul trebuie să realizeze cel puțin o lucrare practică în tehnica vitraliului sau a mozaicului, să demonstreze aplicarea elementelor de bază privind desenul, forma și culoarea și să participe la evaluarea/panotarea finală cu lucrările realizate pe parcursul semestrului. Panotare: Prezentarea în cadrul panotării a cel puțin unei lucrări reprezentative care să îndeplinească cerințele tehnice și artistice stabilite.			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

Nu se aplică

Data completării:

20.06.2026

Semnătura titularului de curs

Conf. Univ. Dr. Claudia-Cosmina Trif

Semnătura titularului de seminar

Asist. asoc. dr. Gabriel Solomon

Asist.asoc. Răzvan Costea

Data avizării în departament:

20.07.2026

Semnătura directorului de departament